

Versterken van de kracht van pleegouders

Impressie

Werkconferentie
31 MEI 2018

Werkconferentie 31 mei 2018

Op 31 mei vond de werkconferentie 'Versterken van de kracht van pleegouders' plaats. In het Bartholomeus Gasthuis in Utrecht kwamen bijna honderd belangstellenden samen. Pleegouders, ouders, pleegzorgprofessionals, belangenbehartigers, ambtenaren, bestuurders, directeuren en andere betrokkenen startten samen aan de middag en gingen vervolgens aan het werk in de verschillende deelsessies.

Annet van Zon, voorzitter van de stuurgroep, heette iedereen van harte welkom en benadrukte dat de brede betrokkenheid die in de zaal zichtbaar was, wat haar betreft het verschil maakt:

"Het gesprek tussen pleeggezinnen en pleegzorgorganisaties wordt op alle niveaus meer gevoerd. Daardoor kennen we elkaars perspectief beter en werken we samen aan resultaten. Dat er echt sprake is van coproductie tussen pleegouders en professionals vind ik de grote winst van ons programma. In de hele sector voel ik het besef dat we hier iets bijzonders aan het doen zijn. De overtuiging om te willen investeren in de kracht van pleegouders zie ik tot op het niveau van de minister en voelen we in de steun die we krijgen van het ministerie van VWS en de VNG."

De plenaire presentatie is verwerkt in deze impressie. Alle andere presentaties en informatie kun je t/m 27 juni [downloaden via deze link](#).

Pleegouders hebben betere steun nodig

Tijdens de middag hadden pleegkinderen Thomas (links) en Bjorn (rechts) een bijzondere rol. Zij zijn aangesloten bij [JongWijs](#), een netwerk van jongeren en jongvolwassenen met ervaring in een pleeggezin, gezinshuis of jeugdzorgboerderij. Als ervaringsdeskundigen op gebied van pleegzorg hebben zij ontzettend veel ideeën om de pleegzorg te verbeteren waar dat nodig is. Zij waren aanwezig om alle deelnemers een spiegel voor te houden. Ze kregen het eerste en het laatste woord.

“Pleegouders zijn heel belangrijk voor kinderen zoals wij. En dat betekent dat zij goed ondersteund moeten worden. Als we kijken naar hoe dat nu geregeld is, dan moeten we concluderen dat die steun beter kan.

Want ondanks alle goede intenties hebben niet alle pleegouders de kennis en vaardigheden om bijvoorbeeld goed te kunnen praten met pleegkinderen. Of ze hebben niet geleerd hoe je wat rust creëert en pleegkinderen ruimte geeft om eerst te ‘chillen’ als ze in een nieuwe gezinssituatie terecht komen. Wat ons betreft draait het bijna altijd om verbinding, om echt contact maken. Tussen alle betrokkenen, van pleegkinderen en pleegouders, tot kinderen, ouders en pleegzorgprofessionals.

Het is aan jullie om samen te zorgen dat die betere steun voor pleegouders er komt. Dat begint inderdaad zoals Annet zegt door met elkaar te praten. Maar let op: laten we voorkomen dat we alleen blijven praten, laten we het vooral gewoon doen!”

Ontwikkellijn 1 De winkel

Anna Boon van de projectgroep 'Ontwikkeling winkel en curriculum' vertelde hoe de projectgroep vordert met de inventarisatie van al het bestaande trainingsaanbod: "De meerderheid van de pleegzorgorganisaties heeft via een digitale vragenlijst inzicht gegeven in het aanbod. Niet alleen weten we nu welke leeractiviteiten waar worden aangeboden, maar het geeft ook inzicht in inhoud van de modules en de wijze waarop het georganiseerd wordt.

Van een aantal organisaties krijgen we de informatie nog, maar nu al kun je goed zien dat het aanbod elkaar overlapt. En dat het ene onderwerp overal aandacht krijgt en het andere onderwerp nauwelijks. Dit inzicht geeft ons de mogelijkheid om te bepalen hoe we het aanbod verder kunnen verrijken en versterken."

Alle aanwezigen werden door Anna van harte uitgenodigd om tijdens de pauzes een kijkje te nemen in de 'winkel' en aan te vullen wat er nog mist. Een aanbod waar goed gebruik van gemaakt werd.

Naast het vullen van de schappen van de winkel en de ontwikkeling van het curriculum, loopt binnen deze ontwikkellijn ook het deelproject 'train de trainer'. Pleeg- en gezinshuisouders hebben heel veel praktijkkennis waar ze hun collega's mee zouden kunnen helpen. Uit onderzoek blijkt dat de inzet van ervaringsdeskundigen als trainer werkt. Het leidt tot betere trainingen die beter passen in de dagelijkse praktijk binnen gezinshuizen en pleeggezinnen. Het aanboren van die bron van 'ervaringsdeskundigheid' is één van de doelen van het project 'train de trainer'. Daarnaast richt het project zich op de ontwikkeling van de trainingsvaardigheden van professionals in de pleegzorg. Het project ging in april officieel van start. Deelnemers konden hierover een deelsessie volgen.

Project 1. Ontwikkeling winkel en curriculum

Anna Boon - Entrea/Lindenhout
Conny Zeilstra - Spirit
Itta de Vries - Jeugdhulp Friesland
Janna Struiksmma - Jeugdhulp Friesland
Monique Kampschuur - de Bascule
Marchien Timmer - Yorneo

Project 2. Train de trainer

Annemieke de Vries – Gezinspiratieplein
Bep van Sloten – zelfstandig consultant
Stichting Kinderpostzegels Nederland

Ontwikkellijn 2 De werkplaats

In De werkplaats zoeken we naar concepten voor leren en ontwikkelen die potentieel van waarde kunnen zijn voor pleegouders en die een extra impuls kunnen gebruiken om tot volle wasdom te komen. We willen daarvoor aansluiten bij mogelijke ideeën van pleegzorgaanbieders die een impuls vanuit het programma kunnen gebruiken, gebruik maken van dat wat er al is in andere sectoren en dat toegankelijk maken voor de pleegzorg en ideeën benutten van individuen en organisaties buiten of aansluitend aan de sector.

Onder deze ontwikkellijn vallen op dit moment twee deelprojecten: 'Samenwerking ouders en pleegouders' en 'Nieuwe leervormen'.

Martine Noordergraaf van de Christelijke Hogeschool Ede is lid van de projectgroep 'Samenwerking ouders en pleegouders'. Zij gaf tijdens de werkconferentie een korte toelichting over het onderzoek naar de werkzame factoren voor een goede relatie tussen pleegouders en ouders. Dat zullen de bouwstenen worden voor de ontwikkeling van nieuwe ondersteuningsvormen en bijbehorende materialen. Ouders Wendy en Joop en pleegouders Aline en Boudewijn, die ook aanwezig waren tijdens de werkconferentie, denken daarover mee. Zij hebben vooruitlopend op de opbrengsten van de werkgroep alvast een tip voor pleegouders: *"Probeer je in te leven hoe de ouders zich voelen na dat ze hun kind bij jullie hebben gebracht en maak het bespreekbaar. En wees bereid om van elkaar te leren. Als je als een team optrekt, kun je elkaar versterken."*

Het tweede project binnen deze ontwikkellijn is het project 'Nieuwe leervormen'. De moderne mens wil kunnen leren wanneer, waar en hoe het hem of haar uitkomt. En daar zijn pleegouders geen uitzondering op. Van collectief, gaan we naar meer individueel zelfstandig leren via de computer, mobile learning, leren via coaching of via sociale netwerken. Hoe kunnen we dat toepassen in de pleegzorg? Wat zijn de kansen en wat kunnen we leren van andere sectoren? Tijdens de werkconferentie konden deelnemers proeven aan het nieuwe leren in de deelsessies 'Happy Hall' en 'De Chatbot'.

Project 1. Samenwerking ouders en pleegouders

Wendy en Joop – ouders
Aline en Boudewijn - pleegouders
Yvonne Aartsen - EntreaLindenhou
Martine Noordegraaf – Christelijke Hogeschool Ede
Elvira Flaton – Jeugdbescherming Gelderland

Project 2. Nieuwe leervormen

Natasja van Schaik – Hogeschool van Amsterdam
Sander Hartog - Pleegouder/Hogeschool van Amsterdam
Rik Konincks – Pleegouder
Willemieke Gouwentak – Echter Ontwerp
Evelyn Visschedijk – Communitymanager Spirit

Ontwikkellijn 3 De etalage

Projectgroep

Tijs Hardenbol – NVP
Eveline Visschedijk – Spirit
Simon Speelman – Pleegouder
Tiny Klaver – Pleegouder
Sylvia van de Krol – Pleegouder
Marian Rink – Pleegouder
Ellen Schulze – Spirit
Puck Winkel – Jeugdzorg Nederland
Els Rienstra – Jeugdzorg Nederland
Janette Reukers – Jeugdzorg Nederland

Maaïke Maas - Spirit
Brigitte Verschoor - Kenter
Peter van der Loo - NVP
Guido Verbaal – PGGM&Co

Eén van de ambities van het programma het is realiseren van een landelijk online platform, vol met kennis, uitwisselingsmogelijkheden en andere informatie voor pleegouders. Tijs Hardenbol gaf een korte toelichting over de activiteiten van de projectgroep van Ontwikkellijn 3 'De etalage'.

“Met hulp van de ervaringsdeskundigen van PGGM&Co hebben we de afgelopen maanden een inventarisatie gemaakt van alle wensen die er zijn voor het online platform. Die zijn samengebracht in het 'programma van wensen'. Dat legt een mooie basis van waaruit we nu naar de technische en functionele wensen kunnen gaan kijken. Wat moet het platform kunnen en welk soort systeem past daarbij? En wie kan dat voor ons bouwen? Daarna volgt de fase van bouwen en testen. Dat doen we natuurlijk samen met pleegouders.”

Centrale rol in deze ontwikkelijn blijft dus weggelegd voor de pleegouders. Ook pleegvader Simon Speelman denkt graag mee en hoopt dat het platform pleegouders kan ondersteunen in de dagelijkse praktijk: *“Natuurlijk hebben we allemaal wel mensen in onze omgeving om mee te sparren, maar het feit is wel dat pleegouderschap echt iets anders is dan 'gewoon' ouderschap. Om te voorkomen dat je vastloopt, is het daarom belangrijk dat je makkelijk contact kunt leggen met andere pleegouders en pleegzorgprofessionals. Juist dus op het moment dat de problemen spelen. Cursussen en trainingen helpen weliswaar ook om signalen te herkennen. Maar als er vandaag een probleem speelt, is twee maanden wachten op een cursus niet handig. Ik denk dat een online platform dan een uitkomst kan zijn.”*

Ontwikkellijn 4 Doe-het-zelvers

Een pleegzorgleven lang leren, dat zou volgens Meggelien de Weijer van de projectgroep 'Doe-het-zelvers' de normaalste zaak van de wereld moeten zijn. Maar wat moet je dan precies leren? Meggelien: "Wij willen pleegouders een instrument bieden waarmee ze hun eigen ontwikkelbehoeften kunnen bepalen. Een soort APK-instrument voor de pleegouder dat hen helpt om een persoonlijk ontwikkelplan te maken. Onze inventarisatie heeft uiteindelijk een lijst van onderwerpen opgeleverd die volgens ons onlosmakelijk verbonden zijn met het pleegouderschap. En die hebben we ingedeeld in de vijf 'pijlers voor het pleegouderschap'.

Tijdens de deelsessie vandaag gaan we toetsen of we volledig zijn en gaan we dieper in op de competenties die weer bij deze pijlers horen. Want als we de competenties, dus dat wat je als pleegouder moet kunnen, helder hebben, dan weten we ook welke inhoudelijke ondersteuning er nodig is. En kunnen we kijken in hoeverre het bestaande aanbod daar al in voorziet en wat er nog extra nodig is. Het model van de 'pijlers voor het pleegouderschap' legt daarmee ook een fundament voor de andere ontwikkellijnen."

Projectgroep

Wilma Duitscher – Pleegouder en Betekenisjager
Leonore Koerselman – Pleegouder
Maaike Ansems – Pleegouder
Bea Voskamp – Pleegouder
Fiona Rotmans – Pleegouder
Hannie Sterrenburg – Pleegouder
Bep van Sloten – Consultant
Meggelien de Weijer – Manager Pleegzorg Parlan

ZORGEN

- Gezondheid en speciale behoeften van je pleegkind
- Omgaan met het gedrag van je pleegkind
- Ondersteunen contact van je pleegkind met eigen ouders en familie
- Begeleiden proces van wennen en aarden in je gezin
- Ambassadeur zijn voor je pleegkind

ZORGEN voor pleegkinderen

SAMENWERKEN

- Gedeeld opvoederschap: ouders en pleegouders
- Omgaan met de omgeving/het netwerk van het kind
- Samenwerking en communicatie met alle spelers rondom het kind
- Juridische en wettelijke zaken

SAMENWERKEN als onderdeel van een team

OPVOEDEN

- Ouderschap
- Opvoedstijlen
- Stimuleren gezonde ontwikkeling kinderen
- Creëren van een veilige/ondersteunende omgeving
- Omgaan met levensstages in unieke levensloop van je kind

OPVOEDEN van kinderen

ONTWIKKELEN

- Kennis en vaardigheden ontwikkelen en onderhouden
- Reflecteren
- Zorgen dat je gezond en fit blijft (opladen)
- Pleegouder zijn voor het leven
- Omgaan met de emotionele kant van pleegzorg

Persoonlijk ONTWIKKELEN als pleegouder

FUNCTIONEREN

- Organisatie van je gezin (gezinsmanagement)
- Balans in je gezin houden (vitaliteit van alle gezinsleden)
- Rol en positie van je eigen kinderen
- Veilige gezinssituatie
- Wennen aan de kost van een pleegkind en omgaan met afscheid

FUNCTIONEREN als pleegouder

Ontwikkellijn 5 De Taskforce

Taskforce

Hans Kodde - de Rading
John Goessens – Entrea/Lindenhout
Caspar Landweer – Pleegouder/Rabobank
Wilma Duitscher - Pleegouder
Peter van der Loo - NVP
Yvonne van Adrichem - Flexus Jeugdplein
Renate de Vries - de Rading
Gitta Griffioen – Jarabee
Ylva van den Hengel – Jeugdzorg Nederland
Annemieke de Vries - Gezinspiratieplein
Geert Schipaanboord – VNG

Alle betrokken organisaties zijn in 2016 aan dit programma begonnen vanuit de overtuiging dat meer samenwerking nodig is. Geen enkele organisatie kan in zijn eentje een leer- en ontwikkelassortiment tot stand brengen dat gevarieerd, flexibel, kwalitatief goed en landelijk dekkend is. En dat is wat pleegouders wel nodig hebben. Die samenwerking moet natuurlijk niet alleen voor de duur van het programma gelden. Eén van de grote uitdagingen van dit programma is dan ook het maken van duurzame afspraken voor de organisatie en financiering van leren en ontwikkelen voor pleegouders.

Taskforcelid John Goessens: *“Door de transitie in de jeugdzorg heeft de gemeenschap een veel duidelijkere verantwoordelijkheid gekregen voor het welbevinden van onze kinderen. Jeugdzorg staat niet ver van ons af, maar regelen we dichtbij; in onze eigen gemeente. De branche en de gemeenten weten elkaar gelukkig steeds beter te vinden, maar om van contact tot echte samenwerking te komen, dat is de uitdaging. Als we echt een verschil willen maken, dan moeten we als collectief optrekken. Los van ego’s en logo’s, maar met als enige motivatie het belang van onze kinderen. Dat is waar we in de Taskforce voor willen gaan.”*

Deelsessie A. Train de trainer

Trainen is een vak en dat kun je leren. Daarom ontwikkelen we speciaal voor de pleegzorg de module 'train de trainer'. Annemieke de Vries van [Gezinspiratieplein](#) deelde haar inzichten en gaf een sneak preview van de training.

Annemieke: "Na al het voorbereidende werk was het leuk om nu te kunnen delen wat de training gaat inhouden en hoe we de pilot willen gaan inrichten. Er was zoveel te vertellen dat een uur eigenlijk te kort was om ook nog echt met elkaar aan de slag te gaan. Maar we hebben toch wat 'vingeroefeningen' kunnen doen. Daarbij viel me het enorme enthousiasme op van een aantal pleegouders om hieraan mee te gaan doen. Voor mij, en natuurlijk ook voor Bep van Sloten die de module samen met mij ontwikkelt, was dat het bewijs dat we aansluiten bij een wens van pleegouders en -werkers. We gaan nu starten met werven van deelnemers en dan maken we een selectie. Bij grote belangstelling zullen we eventueel een tweede pilot plannen."

Wil je meedoen met deze pilot training? Neem dan contact op met [Annemieke de Vries](#). Vermeld in de mail je naam en verdere gegevens. Er wordt daarna contact met je opgenomen.

De presentatie van Annemieke en de flyer over de pilottraining vind je in [de map met downloads](#).

Deelsessie B. Happy Hall

Hoe versterk je dagelijks de kracht van het hele pleeggezin? Dat kan al direct bij binnenkomst thuis, met de [Happy Hall](#). Happy Hall zorgt ervoor dat elke keer, als je thuis komt, je even stil staat bij jouw stemming. En niet alleen bij die van jou zelf, maar ook die van anderen. Happy Hall doet dit op zo'n manier dat elk gezinslid, jong of oud, leert om zijn emotie te uiten en te delen. Bovendien ontvang je regelmatig uitbreidingen (spellen of opdrachten) die helpen je emoties te leren kennen en verbindingen te versterken. Happy Hall is in een prototype op kleine schaal getest (vijf gezinnen) en is nu klaar voor de volgende ontwikkelstap.

Social designer Willemieke Gouwentak, betrokken bij innovatiewerkplaats [Garage 2020](#), kreeg daarvoor veel waardevolle tips: *"Sommige deelnemers zagen meteen mogelijkheden voor toepassing in de praktijk. Het instrument biedt bijvoorbeeld houvast als je elkaar als pleegkind en pleeggezin nog niet zo goed kent. Anderen hadden vragen over bijvoorbeeld veiligheid, privacy of het 'gedwongen' karakter. En ik kreeg direct testgezinnen aangeboden. Hoe leuk is dat?"*

We gaan nu op zoek naar partij(en) die (met ons) Happy Hall verder kunnen brengen. Als ik zie hoeveel mensen een hart hebben voor de pleegzorg, dan moet dat lukken."

Deelsessie C. De Chatbot

Tijdens deze deelsessie namen docenten Yuri Westplat en Natasja van Schaik en studente Damiyante van de Hogeschool van Amsterdam de deelnemers mee in de wondere wereld van de chatbot. Een chatbot is een geautomatiseerde gesprekspartner waarmee je online kunt communiceren. Het doel van de sessie was om kennis te maken met de chatbot, de functies te ervaren en na te denken over hoe deze technologie ingezet kan worden ten behoeve van de kennisontwikkeling van en informatievoorziening aan pleegouders.

Tijdens beide rondes bleek wel dat er veel te veel te vertellen was. Natasja: "Een uur is gewoon te kort. Maar de oprechte interesse, open houding actieve deelname van de groep maakten dat we met veel plezier terugkijken op deze middag. Natuurlijk was er ook wel sprake van 'tech-weerstand', maar al met al hebben we veel nieuwe aanknopingspunten voor een vervolg. Leuk dat de deelnemers aangaven graag nog eens mee te willen denken tijdens een designsessie. Daar gaan we hen dus voor uitnodigen."

Wil je ook meedenken en meedoen? Neem dan [contact op met Natasja](#) voor meer informatie.

Deelsessie D. Een pleegzorg-leven lang leren

Wat willen en moeten pleegouder eigenlijk allemaal (uiteindelijk) kunnen? Woorden als competenties, vaardigheden, leervermogen moeten gaan leven in begrijpelijke instrumenten die alle pleegouders willen laten groeien. Tijdens de werkconferentie presenteerden we de 'pijlers voor het pleegouderschap' als basis voor een tool voor pleegouders. Die tool kan hen inzicht geven in wat ze al goed weten of kunnen een aan welke dingen ze nog aandacht willen geven. Zijn we op de goede weg? Pleegouders Leonore Koerselman en Wilma Duitscher en Meggelien de Weijer van Parlan vroegen het de deelnemers.

De grote Smeezaal werd door de deelnemers en begeleiders van deze deelsessie aardig op zijn kop gezet. Overal zaten mensen, lagen papiertjes, lijstjes en tekeningen. Wilma: "Opvallend was dat het merendeel van de inschrijvingen voor onze workshop enthousiaste betaalde krachten waren. Beide groepen hebben tijdens de workshops zeer uitgebreid en met verve de benodigde kwaliteiten van pleegouders beschreven. We hebben een grote hoeveelheid vaardigheden opgehaald, waarbij ook 'het waarom' is omschreven. En we hebben prettige tips gekregen die voor de ontwikkeling en het gebruik van de tool belangrijk zijn. Zoals: 'maak het niet te ingewikkeld, het is geen werk en houd de taal helder'.

Op basis van de input van de groepen maken we als projectgroep nu een overzicht van kennis en vaardigheden die passen bij de 'pijlers voor het pleegouderschap'. En die zullen we op termijn in een handzaam doe-het-zelf-instrument laten uitwerken."

De 'pijlers voor het pleegouderschap' vind je in [de map met downloads](#).

Deelsessie E. Vind jezelf uit als ambassadeur

Bij het programma 'Versterken van de kracht van pleegouders' zijn al veel pleegouders, pleegzorgprofessionals en andere geïnteresseerden betrokken. Mensen die de activiteiten van het programma graag willen verbinden met ontwikkelingen in de eigen organisatie, gemeente en/of regio. Om hen bij hun 'ambassadeurschap' te ondersteunen, verzorgde Marrielo te Raaij van het programmateam de deelsessie 'Vind jezelf uit als ambassadeur'.

Marrielo maakte tijdens de sessie gebruik van de methode Design Thinking om de deelnemers te helpen om hun betrokkenheid te concretiseren. Het viel haar op hoeveel energie er in een uur al los kwam: *"De deelnemers zijn al meteen de kracht van verbinding gaan ervaren. Natuurlijk is een zo'n sessie veel te kort om echt de diepte in te gaan, maar er werd wel veel duidelijk waarom mensen juist van dit programma ambassadeur willen zijn en wat zij daarmee uit willen dragen. Ook hebben we een overzicht kunnen maken van competenties die een collectief van ambassadeurs nodig heeft en de ondersteuning die ambassadeurs nodig hebben bij hun taak.*

Iedereen die deelgenomen heeft aan de sessie, heeft inmiddels van Marrielo een terugkoppeling ontvangen. En met de mensen die hun interesse daarvoor hebben aangegeven, wordt een vervolgsessie gepland.

De presentatie van Marrielo vind je in [de map met downloads](#).

Deelsessie F. Cliëntjourney (Taskforce)

De Taskforce (Ontwikkellijn 5) heeft als opdracht om duurzame afspraken te maken over de organisatie en financiering van het 'leren en ontwikkelen door pleegouders'. Dat betekent in belangrijke mate dat de Taskforceleden los moeten komen van de situatie zoals die nu is en alles wat daar aan vooraf is gegaan.

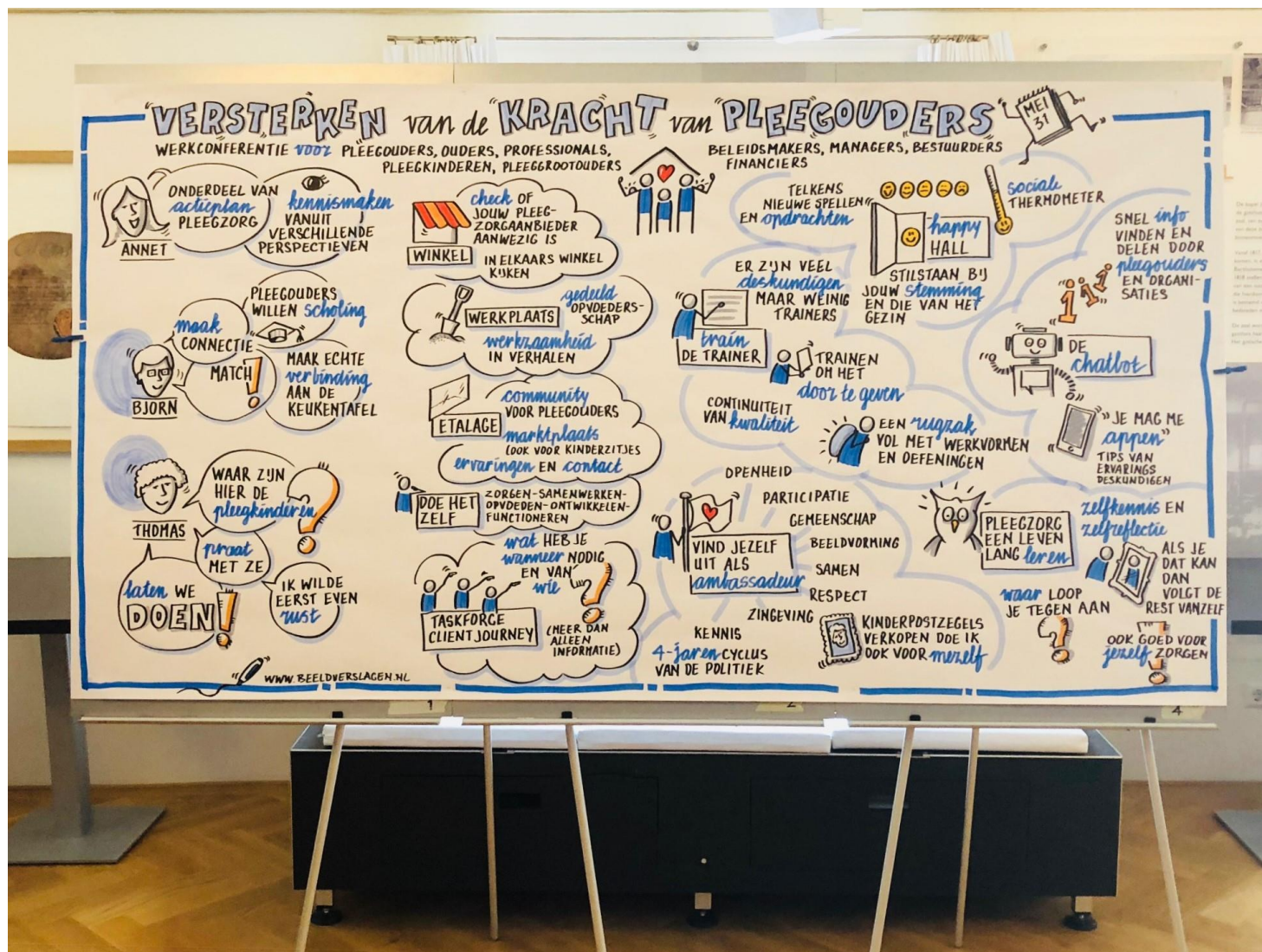
Tijdens hun deelsessie kregen ze de opdracht om in de huid van de pleegouder te kruipen. En alles (ja echt alles!) los te laten van hoe het nu gaat. Hoe ziet dan de ideale leerreis eruit? Een aantal ouders en pleegouders schoof aan om de Taskforceleden te voeden met hun ervaringen uit de praktijk.

Programmaleider Jord Neuteboom: "Samen ontdekten we verschillende fasen in het pleegouderschap. Hoe groot is de informatiebehoefte bij startende pleegouders en wat is het belang van onderling contact tussen pleegouders om te leren van elkaar in alle fasen? We ontdekten ook het belang om gemakkelijk hele specifieke informatie over het pleegouderschap te kunnen vinden en de noodzaak van faciliteiten als er acute situaties of vragen opkomen. Dit zijn belangrijke aspecten die we zullen meenemen in hoe we in de toekomst het leren en ontwikkelen zullen gaan organiseren en financieren."

Candace Uiterwaal van Betekenisjagers begeleidde de deelsessie: "In het begin was het zoeken, maar uiteindelijk heeft de sessie toch veel waardevolle inzichten opgeleverd. De inbreng van de aanwezige pleeg(ouders) was belangrijk omdat ze de andere deelnemers inzicht gaven in hun persoonlijke situatie en de emoties die schuil gaan achter belevingen. Goed om daar met het leer- en ontwikkelaanbod op in spelen, want die bepalen wanneer iemand er juist wel of niet voor open staat om iets aan kennisontwikkeling te kunnen of willen doen. Het juiste moment kiezen voor een training, bepaalt in belangrijke mate het effect wat deze training kan hebben."

De opbrengsten

Alle deelnemers kwamen aan het einde van de middag nog één keer samen in de Smeezaal om hierop te reflecteren.

Je vindt de 'poster' in twee formaten jpg en als pdf [in de map met downloads](#).

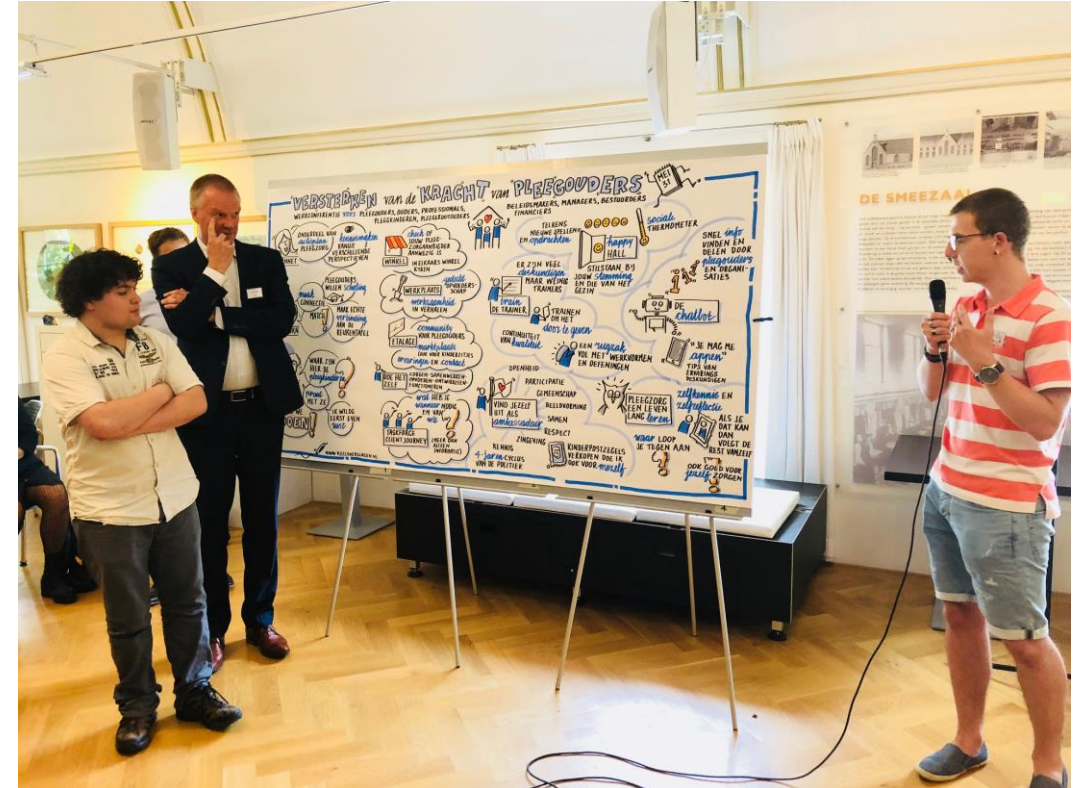
Het laatste woord

Kijkend naar alle opbrengsten was het aan stuurgroepleden Peter van der Loo van de NVP (links) en Geert Schipaanboord (rechts) van de VNG om te reageren. Peter: "Voor mij draait alles waar we in dit programma mee bezig zijn om zelfkennis en zelfreflectie. Dat geldt voor pleegouders, maar net zo goed voor de sector als geheel. Want het is een behoorlijke uitdaging als we 'leren en ontwikkelen' met elkaar duurzaam anders willen organiseren en een kwaliteitsimpuls willen geven."

Geert: "Maar het moet. Want we moeten ons goed realiseren dat pleegouders maatschappelijk kapitaal zijn. Dat maakt ons allemaal verantwoordelijk. Als vertegenwoordiger van de gemeenten hoor ik de wens heel duidelijk dat we het nu waar moeten maken. Een wens die ik actief zal doorgeven aan mijn achterban."

Het laatste woord was zoals beloofd aan Bjorn en Thomas: "De inzet van iedereen is echt heel hard nodig om de goede dingen te doen en te zorgen dat nieuwe technieken worden ingezet om informatie en kennis snel beschikbaar te maken. Probeer zo blanco mogelijk te kijken naar de problemen. Of betrek mensen die dat kunnen. Want dat brengt je vaak tot de beste oplossingen. Het is mooi dat zoveel mensen enthousiast zijn voor dit programma. En zorg dat zij anderen hierover willen vertellen en anderen willen betrekken. Zodat we allemaal samenwerken aan het beste voor elk pleegkind!"

Bedankt en tot snel!

Via deze weg willen we jullie hartelijk bedankt voor jullie aanwezigheid en energie tijdens de werkconferentie. En natuurlijk voor de vele tips en opmerkingen die via de enquête en op de dag zelf bij ons binnen zijn gekomen. Uit de evaluatie blijkt dat jullie het een waardevolle dag vonden, maar dat er natuurlijk altijd nog verbeterpunten zijn. In de woordenwolk hiernaast een kleine selectie van trefwoorden uit jullie reacties.

Heb je bij je tip, opmerking of vraag je gegevens achtergelaten, dan nemen we zeker nog contact met je op.

Voor nu bedankt en tot snel!

Programmteam Versterken van de kracht van pleegouders

[Jord Neuteboom – jord@viatore.nl](mailto:jord@viatore.nl)

[Maartje Gardeniers – mgardeniers@denvp.nl](mailto:mgardeniers@denvp.nl)

[Marrielo te Raaij – marrielo.teraaij@jeugdzorgnederland.nl](mailto:marrieloeteraaij@jeugdzorgnederland.nl)

[Lianne Terpstra – lianneterpstra@hotmail.com](mailto:lianneterpstra@hotmail.com)

Het programma **Versterken van de kracht van pleegouders** is een initiatief van: En wordt mede mogelijk gemaakt door:

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport